

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет педагогічної освіти
Кафедра спеціальної освіти та соціальної роботи

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету педагогічної освіти

_____ Д.Д.Герцюк

_____ 2021 р.

ПРОГРАМА

КОМПЛЕКСНОГО ЕКЗАМЕНУ З ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНИХ ДИСЦИПЛІН

Галузь знань: 01 «Освіта / Педагогіка»
Спеціальність 016 «Спеціальна освіта»
Спеціалізація 016.01 Логопедія
Кваліфікація: магістр спеціальної освіти. Вчитель-логопед
Факультет: педагогічної освіти

Львів
2021 рік

Програма комплексного екзамену з професійно-орієнтованих дисциплін розроблена для студентів освітнього рівня магістр, спеціальності 016 «Спеціальна освіта».

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Кафедра спеціальної освіти та соціальної роботи факультету педагогічної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Островська К.О., доктор психологічних наук, завідувач кафедри спеціальної освіти та соціальної роботи;

Породько М.І., кандидат педагогічних наук, асистент кафедри спеціальної освіти та соціальної роботи

Програма затверджена на засіданні кафедри спеціальної освіти та соціальної роботи

Протокол від 2021 р.

Завідувач кафедри _____ проф. Островська К.О.

Вченою радою факультету педагогічної освіти

Протокол від « 09» листопада 2021 р., № 3

Голова Вченої ради, декан факультету _____ доц. Герцюк Д.Д.

1.1. Пояснювальна записка

Комплексний екзамен з професійно-орієнтованих дисциплін є одним із видів підсумкової атестації випускників, які завершують навчання, що має на меті узагальнити і визначити рівень професійної компетентності випускників другого (магістерського) рівня до професійної діяльності за фахом.

Програму екзамену розроблено з урахуванням теоретичних знань та практичних вмінь майбутніх фахівців спеціальності «Спеціальна освіта».

Основна мета комплексного екзамену випускника другого (магістерського) рівня зі спеціальності «Спеціальна освіта» визначити професійні знання випускника до зазначених в освітньо-професійній програмі результатів навчання та їх готовності до самостійної професійної діяльності за фахом.

Фахові компетентності спеціальності (ФК), якими мають володіти випускники магістратури:

- Базові уявлення про категорії осіб з порушеннями психофізичного розвитку, які є суб'єктами спеціальної освіти; розуміння значення комплексного підходу у наданні корекційних освітніх послуг (ФК-1);
- Оволодіння методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації порушень психофізичного розвитку (ФК-2);
- Сучасні уявлення про принципи організації, навчально-методичного забезпечення та механізми практичної роботи з особами, які мають порушення психофізичного розвитку (ФК-3);
- Здатність застосовувати основні теоретичні та практичні методи аналізу та оцінки стану психофізичного розвитку осіб, які потребують корекційних освітніх послуг (ФК-4);
- Сучасні уявлення про принципи державної політики у сфері спеціальної освіти, завдання, напрями, зміст, методи, засоби, форми корекційної допомоги особам з порушеннями психофізичного розвитку (ФК-5);
- Вирішення актуальних проблем спеціальної освіти (ФК-6);
- Базові уявлення про основні закономірності, історичні та сучасні досягнення практичної роботи з особами, які мають порушення психофізичного розвитку; розуміння ролі особистості корекційного педагога у роботі з особами, які мають порушення психофізичного розвитку (ФК-8);
- Уявлення про зміст корекційної роботи з різними групами осіб з порушеннями психофізичного розвитку та диференційованими методами корекційно-компенсаторної, реабілітаційної, розвивальної, попереджувальної роботи з ними (ФК-9);
- Базові уявлення про основи правової, фінансової, медичної, реабілітаційної, соціально-побутової, психолого-педагогічної підтримки осіб з порушеннями психофізичного розвитку, принципи комплексного підходу до вирішення їхніх проблем (ФК-10);

- Базові знання про основи охорони здоров'я та навички формування здорового способу життя людини (ФК-11);
- Уявлення про досвід спеціальної освіти в Україні та інших державах світу (ФК-12);
- Знання принципів деонтології, здатність застосовувати їх на практиці, усвідомлення педагогічних, психологічних та соціальних наслідків в сфері професійної діяльності (ФК-13);
- Здатність планувати й реалізовувати корекційні освітні заходи (ФК-15);
- Здатність організовувати роботу відповідно до вимог охорони праці (ФК-16);
- Здатність використовувати професійно-профільовані знання у визначенні етіології, симптоматики, патогенезу, психологічних механізмів порушень психофізичного розвитку (ФК-17);
- Здатність організовувати та здійснювати навчальну, корекційну, розвивальну та виховну роботу з особами, які мають порушення психофізичного розвитку з урахуванням структури порушення, вікових та індивідуальних особливостей осіб, вимог освітніх стандартів, програм навчання та виховання (ФК-18);
- Здатність організовувати наукове дослідження актуальних проблем спеціальної освіти (ФК-19)

Комплексний державний екзамен складається з трьох питань. До першого та другого питання при складанні екзаменаційних білетів включено матеріал теоретичного характеру. Третє питання передбачає вміння студента застосовувати теоретичні знання на практиці.

Така структура дає можливість творчо підійти до формування екзаменаційних білетів, охопити всі розділи з освітньо-професійної програми.

Зразок екзаменаційного білета:

Білет № _____

1. Теорія системної динамічної локалізації вищих психічних функцій.
2. Вихідні теоретико-методологічні положення діагностики комунікативної діяльності осіб із системними порушеннями мовлення
3. Розкрийте сутність стратегії логопедичного впливу, яка спрямована на подолання афазії у дітей. Наведіть приклади відповідних корекційних завдань

Кожне питання містить структурні компоненти, що для випускника є орієнтиром або навіть умовним планом відповіді на екзамені.

1.2. Критерії та норми оцінювання

Оцінювати відповіді студентів необхідно за відомими ustalеними вимогами та нормами. Потрібно зважати на змістовність, аргументованість, творчий аспект відповіді, культуру мовлення, педагогічне бачення і конструктивний підхід випускника, його інтелект, вміння аналізувати, виділяти головні закономірності, висловлювати власні судження.

Шкала оцінювання: Університету , національна та ECTS

<i>Оцінка в балах</i>	<i>Визначення</i>	<i>За національною шкалою</i>
		<i>Екзаменаційна оцінка</i>
90 – 100	<i>Відмінно</i>	<i>Відмінно</i>
85-89	<i>Дуже добре</i>	<i>Добре</i>
75-84	<i>Добре</i>	
65-74	<i>Задовільно</i>	<i>Задовільно</i>
51-64	<i>Достатньо</i>	

Знання студента оцінюються за чотирибальною системою: "відмінно", "добре", "задовільно", "незадовільно".

Оцінка "відмінно" ставиться студенту в такому випадку: дана повна правильна і ґрунтовна відповідь на поставлене теоретичне питання; наведені всі необхідні методологічні, за необхідності графічні матеріали, які розкривають суть поставленого питання; проведено ґрунтовний аналіз проблеми та зроблені висновки в напрямі її вирішення.

Оцінка "добре" ставиться студенту в такому випадку: правильно і з достатньою повнотою викладено суть поставленого питання; приведені аргументи викладають суть поставленого питання в цілому; вирішує поставлену задачу в повному обсязі; допущено несуттєві неточності у висвітленні поставлених питань.

Оцінка "задовільно" ставиться студенту в такому випадку: за загальні знання і розуміння основного матеріалу як теоретичної, так і практичної частини завдання; у відповідях немає чіткості, логіки і послідовності викладення матеріалу; не повністю висвітлено суть питання; зокрема, не вистачає необхідних аргументів, які розкривають суть поставлених питань.

1.3. Зміст програми комплексного екзамену

Модуль 1. Технології розвитку комунікативних компетенцій осіб із порушеннями мовлення

Тема 1. Особливості розвитку комунікативної діяльності в психології

Комунікативна діяльність як предмет психологічних досліджень. Види комунікативної діяльності за параметрами її орієнтування. Проблема розвитку комунікативних засобів у психології. Структура мовленнєвої діяльності. Особистісно-орієнтований аспект становлення комунікативної діяльності індивіда. Структурно-функціональна модель комунікативної діяльності.

Тема 2. Онтогенетичні та дизонтогенетичні аспекти становлення комунікативної діяльності

Особливості становлення комунікативної діяльності в дитячому віці. Проблема комунікативного розвитку дітей із системними порушеннями мовлення в спеціальних медико-психолого-педагогічних дослідженнях. Становлення комунікативної діяльності дітей із системними порушеннями мовлення первинного генезу. Структура комунікативної діяльності.

Тема 3. Психологічний інструментарій дослідження комунікативних компетенцій осіб з порушеннями мовлення

Вихідні теоретико-методологічні положення діагностики комунікативної діяльності осіб із системними порушеннями мовлення. Підходи до вивчення комунікативної діяльності осіб із мовленнєвими порушеннями.

Принципи дослідження комунікативних компетенцій осіб з порушеннями мовлення. Модель дослідження комунікативної діяльності осіб із системними порушеннями мовлення.

Тема 4. Особливості становлення комунікативних компетенцій осіб із порушеннями мовлення

Особливості комунікативної діяльності осіб із порушеннями мовлення у соціумі. Характеристика комунікативної діяльності осіб із порушеннями мовлення в сім'ї. Стан сформованості комунікативних вмінь та засобів у осіб з порушеннями мовлення. Комунікативний арсенал особистості, як чинник ефективності їхньої комунікативної діяльності. Сучасні підходи до формування комунікативної діяльності осіб із порушенням мовлення

Тема 5. Психологічні засади формування комунікативної діяльності осіб із порушеннями мовлення

Психокорекційна система формування комунікативної діяльності. Модель практичної реалізації системи формування комунікативної компетенції осіб з мовленнєвими порушеннями. Напрями психологічної роботи з формування й розвитку комунікативної діяльності.

Тема 6. Технології розвитку комунікативних компетенцій в осіб з порушеннями мовлення

Комунікативний тренінг у структурі психокорекційного впливу. Методики та техніки діагностики комунікації осіб з мовленнєвими порушеннями. Структура тренінгового заняття на розвиток комунікативної компетенції.

Основна література

1. Конопляста С.Ю. Логопсихологія: [навч. посіб.] / С.Ю. Конопляста, Т.В.Сак; за ред. М.К. Шеремет. –К.: Знання, 2009. – 293с.
2. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник / Ф.С.Бацевич. – К.: Видавн. центр «Академія», 2004. –344с. (Альма-матер)

3. Бабич Н.М. Пошук нових шляхів формування комунікативних навичок у дітей старшого дошкільного віку з порушеннями зору та інтелекту / Н.М.Бабич / Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови: зб. наук. праць: Вип.9 / За ред. В.В. Засенка, А.А. Колупаєвої. –К.:ТОВ «Поліграф плюс», 2015. – С.8–13.
4. Піроженко Т.О. Комунікативно-мовленнєвий розвиток дитини: Монографія: ТОВ “Нора-прінт”, 2002. – 309с.
5. Богуш А.М. Мовленнєво-ігрова діяльність дошкільників: мовленнєві ігри, ситуації, вправи [Текст]: навч.-метод. посіб. / А.М.Богуш, Н.І.Луцан. –К. : Слово, 2008. – 256 с.
6. Варзацька Л., Кратасюк Л. Інтерактивні методи навчання: лінгводидактичні засади. Дивослово. 2005. № 2. – С. 5 – 19.
7. Пентилюк М., Горошкіна О., Нікітіна А. Концептуальні засади комунікативної методики навчання української мови. Українська мова і література в школі. 2006. № 1. – С. 3–7.

Модуль 2. Афазіологія

Тема 1. Афазіологія як наука. Взаємозв'язки з іншими науками

Афазіологія як наука, її взаємозв'язки з іншими науками. Принципи афазіології: Методи афазіології, їх роль у корекції порушень

Тема 2. Системна будова вищих психічних функцій, їх мозкова організація і соціальна детермінованість

Теорія системної динамічної локалізації ВПФ. Функціональна система. Три функціональні блоки мозку (за О. Лурією). Системна будова ВПФ, їх мозкова організація і соціальна детермінованість. Основні якості ВПФ. Міжпівкулева асиметрія в діяльності мозку.

Тема 3. Діагностичні методики у нейропсихологічних дослідженнях та афазіології

Загальна схема обстеження афазії. Методи нейропсихологічного та логопедичного дослідження афазії. Методи дослідження слухової уваги, гнозису, пам'яті. Методи дослідження праксису. Методи дослідження мисленнєвих функцій. Методи дослідження симультанних та сукцесивних процесів, імпресивного, експресивного мовлення.

Тема 4. Механізми та прояви порушень мовленнєвих та інших вищих психічних функцій при афазії

Синдромна класифікація афазій за О. Лурією. Механізми та прояви порушень мовленнєвих та інших вищих психічних функцій при афазії. Характеристика синдромів: еферентної моторної афазії, аферентної моторної афазії, сенсорної (акустико-гностичної) афазії, акустико-мнестичної афазії,

семантичної афазії, динамічної афазії. Завдання, принципи, умови, технологія логопедичного обстеження хворих на афазію.

Тема 5. Синдромний аналіз порушень мовлення при різних формах афазії

Завдання, принципи, умови, технологія логопедичного обстеження хворих на афазію. Системний характер мовленнєвих порушень при афазії. Порушення усного та писемного мовлення. Порушення імпресивної та експресивної сторін мовленнєвої системи. Синдромний аналіз порушень мовлення при різних формах афазії.

Тема 6. Методичні підходи щодо організації й проведення корекційно-відновлювальної роботи з хворими на афазію

Принципи і методичні підходи щодо організації й проведення корекційно-відновлювальної роботи з хворими на афазію. Нейрофізіологічні, нейропсихологічні, психолінгвістичні засади організації допомоги хворим на афазію. Зміст роботи з реабілітації та соціальної адаптації хворих з органічними ушкодженнями мозку.

Тема 7. Особливості прояву афазії у дітей. Методика обстеження та корекційної роботи

Особливості порушення мовлення та інших вищих психічних функцій при афазії у дітей. Діагностика афазії у дітей. Засади та методика відновлення й розвитку мовленнєвих та інших психічних функцій у дітей. Система відновлювальної роботи при: еферентній моторній афазії, аферентній моторній, динамічній афазії.

Тема 8. Особливості розвитку соціальної адаптації та комунікативних навичок у дітей з афазією

Соціальна адаптація дітей з афазією. Бар'єри комунікації та шляхи їх подолання. Психолого-педагогічні засади організації допомоги дітям з афазією. Психолого-педагогічний супровід дітей з афазією у навчально-виховному процесі.

Основна література

1. Голуб Н.М. Диференційна діагностика мовленнєвих порушень: Методичні рекомендації з курсу "Логопедія" / Н.М. Голуб, О.М. Потамошніва, Н.П. Хребтова. – Х.: ХНУ імені Г.С. Сковороди, 2007.
2. Голуб Н.М. До проблеми ранньої діагностики та профілактики порушень в розвитку мовлення у дітей з органічною патологією ЦНС /Зб. наук. пр. "Медико-психологічні проблеми дефектології" – Херсон, 2001.
3. Островська К. О. Аутизм: проблеми психологічної допомоги. Навчальний посібник, 2006. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка. – 110 с.
4. Островська К.О. Засади комплексної психолого-педагогічної допомоги дітям з аутизмом : Монографія / Островська К.О. — Львів: Тріада плюс, 2012. — 520 с. 74. Островська К.О. Терапія і навчання аутичних дітей // Актуальні

проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами. Збірник наукових праць. – №1 (3). – К.: Університет «Україна», 2004. – С.528–534. 75.

5. Островська К.О. Методи діагностично-корекційної роботи з дітьми з аутизмом / К.О. Островська // Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки). Збірник наукових праць. – 2017. – Вип. 9, Т. 1. – Кам'янець-Подільський, «Медобори-2006», 2017. – с.156-167.

6. Плещук С.В. Скринінгове нейропсихологічне дослідження дітей дошкільного віку / С.В. Плещук. – Кам'янець-Подільський, 2013.

Модуль 3. Методика викладання логопедії

Тема 1. Методологічна основа професійної підготовки логопедів

Системний підхід як основа інтеграції педагогічної та медико-психологічної складових фахової підготовки. Концептуальні положення професійної підготовки логопеда в сучасних умовах. Вимоги до особистості логопеда і його професійної підготовки на сучасному рівні. Структурні компоненти професійної підготовки вчителів-логопедів. Соціальна роль логопеда.

Тема 2. Методика викладання логопедії

Головні аспекти логопедії. Загальні положення логопедії. Мультимедійні ресурси логопедії. Педагогічна взаємодія фахівців. Інноваційні методики логопедичної роботи. Використання коучинг-технології в роботі логопеда з батьками дітей.

Тема 3. Форми організації роботи студентів за напрямком «Логопедія»

Індивідуальні форми логопедичної роботи. Основні цілі, завдання використання. Можливості застосування в корекційному процесі. Заняття як форма організації логопедичної роботи. Типи організаційних моментів, їх основна змістовна характеристика. Взаємозв'язок і взаємозумовленість цілей логопедичного заняття.

Поняття методу навчання в педагогіці. Методи навчання в логопедичній роботі: практичні, наочні, словесні. Форми навчання логопедичного впливу: фронтальне, підгрупове, індивідуальне заняття, урок.

Тема 4. Планування та документація та вчителя-логопеда

Нормативно-правова база, відповідно до якої здійснюється організація логопедичної допомоги дітям з мовленнєвими порушеннями, регламентується і контролюється робота логопеда в освітніх та медичних закладах. Принципи, завдання, особливості планування та організації логопедичної роботи з дітьми дошкільного віку в різних закладах по лінії МОН та МОЗ. Вимоги щодо організації логопедичного кабінету, ведення логопедичної документації, виконання професійних обов'язків логопеда.

Тема 5. Організація логопедичної роботи в ЗДО та ЗЗСО

Методи і прийоми навчання в роботі вчителя-логопеда. Ефективність логопедичної роботи та фактори, що її зумовлюють. Прийоми, які дають можливість організувати навчальний процес таким чином, щоб стимулювати мовну, самостійну, пізнавальну активність дітей з ООП, запобігаючи перевтоми, а також розвинути їхні творчі здібності.

Тема 6. Особливості організації роботи логопеда лікувально-профілактичних закладів та закладів системи соціального захисту

Особливості організації роботи логопеда. Вибір і використання того чи іншого методу в залежності від характеру мовленнєвого порушення, змісту, цілей і завдань корекційно-логопедичного впливу, етапу роботи, вікових, індивідуально-психологічних особливостей дитини.

Тема 7. Методи логопедичного впливу

Логопедичний вплив – педагогічний процес, в якому реалізуються завдання коригуючого навчання і виховання. Дидактичні основи корекційно-педагогічної роботи, засоби і прийоми сучасної логопедії. Методи логопедичного впливу: практичні (вправи, ігри, моделювання), наочні (спостереження, перегляд малюнків, картин, профілів артикуляції, відеозаписів, прослуховування записів тощо), словесні (розповідь, бесіда, читання)

Тема 8. Диференційна діагностика мовленнєвого розвитку та комп'ютерні технології для корекції мовлення.

Технологія логопедичного обстеження з урахуванням віку та структури порушення. Фактори, які сприяють виникненню різних форм мовленнєвих порушень. Диференційований характер логопедичної роботи з подолання різних форм порушень мовлення. Комп'ютерні програми «Живий звук», «Видима мова» та ін.

Основна література

1. Богуш А.М. Дошкільна лінгводидактика: Кн. для логопеда. – Запоріжжя: Просвіта, 2000. – 216 с.
2. Крутий К.Л. Створення мовленнєвого середовища: теоретичні засади і практична реалізація. – Запоріжжя: ТОВ «ЛПС Лтд.», 2001. – 164 с.
3. Зайченко Г. Організація логопедичної роботи з дітьми із порушеннями аутичного спектра / Ганна Зайченко // Дефектологія. Особлива дитина: навчання та виховання. – 2011. – № 3. – С. 21-23.
4. Белеткова О. В. Організація роботи психолого-медико-педагогічного консилиуму в ЗНЗ / О. В. Белеткова, А. Г. Толмачова // Логопед. – 2011. – N 9. – С. 5-16.
5. Соботович Є.Ф. Нормативні показники мовленнєвого розвитку (в його фонетико- фонематичній ланці) дітей дошкільного віку // Дефектологія. – 2002, №3.

6. Соботович Є.Ф. Нормативні показники та критерії оцінювання мовленнєвого розвитку (у його лексичній ланці) дітей дошкільного віку // Дефектологія. – 2003. – №2.
7. Соботович Є.Ф. Нормативні показники та критерії оцінювання мовленнєвого розвитку (у його граматичній ланці) дітей дошкільного віку // Дефектологія. – 2003. – №2.
8. Хрестоматія з логопедії. Навчальний посібник. / Шеремет М.К., Мартиненко І.В. – К. : КНТ, 2006.
9. Соботович Є.Ф. Концепція стандарту спеціальної освіти дітей дошкільного віку з вадами мовленнєвого розвитку // Дефектологія. – 2002. – №1.
10. Спеціальна педагогіка: Понятійно-термінологічний словник / За ред. академіка В.І.Бондаря. – Луганськ: Альма-матер, 2003. – 436 с.
11. Логопедія. Підручник / За ред. М.Н. Шеремет. – К.: «Слово», 2010. – 672 с.
12. Белеткова О. В. Учитель-логопед як організатор взаємодії учасників корекційного процесу / О. В. Белеткова // Логопед. – 2013. – N 6. – С. 2-6.
13. Кудярска Т. Р. Виховання та навчання дітей з мовними порушеннями в умовах модернізації освіти / Т. Р. Кудярска // Логопед. – 2011. – N 8. – С. 17-18.
14. Лупінович С.М. Довідник вчителя-логопеда. – Запоріжжя, 2007. – 127 с. 6
15. Павловська Н. Інформаційно-комп'ютерні технології в логопедичній роботі з молодшими школярами загальноосвітньої школи / Наталія Павловська // Початкова школа. – 2010. – N 6. – С. 17-21.

Модуль 4. Психотерапевтична робота з дітьми з психофізичними порушеннями розвитку та їх батьками

Тема 1. Наукові підходи до вивчення терміну несприятливий прогноз розвитку дитини

Класифікаційні критерії й уявлення, а також основні аспекти з питань порушення розвитку та виховання дитини з особливими потребами, досліджували і описали В. Астапов, І. Іванова В. Лапшин і Б. Пузанов, В. Лебединський, Є. Мастюкова, І. Наказна, К. Островська, Б.Андрейко. Розробка та концептуальна база сучасної спеціальної психології, методологічних і методичних підходів оцінювання психічного розвитку дитини, пошук новітніх психокорекційних технологій.

Тема 2. Соціально-психологічні проблеми, що детермінують емоційні стани батьків дітей з особливими освітніми потребами

Дослідження (В.Вишневецький, М.Ліванг, І.Лоуренс, Р.Майрамян, І.Мамайчук, О.Романчук, Г.Саліван, Н.Уолтон, М.Химко), які підтверджують, що характеристика сім'ї, особливо емоційні стани, вміння врегулювати свою психоемоційну сферу та виходити з кризових ситуацій, ставлення до дитини, психічне й фізичне виснаження, яке переростає у хронічну втому, - це

визначальні чинники щодо прогнозу розвитку дитини, її виховання та соціалізації.

Тема 3. Емоційні стани батьків в структурі стадій переживання та адаптації до народження дитини з особливими освітніми потребами

Дослідники, які рпростежували переживання батьками трагедії народження неповносправної дитини (Дж. Блейшер, Е. Кублер-Рос, М. Ірвін, М. Клаус, Л. Кеннел). Закономірна зміна емоційних станів на шляху до адаптації: шок, заперечення, почуття провини, гнів, агресія, фрустрація, сором, тривожність, фізична і психічна втома, депресія.

Тема 4. Керівництво психотерапевтичною та тренінговою групою батьків дітей з особливими освітніми потребами

Концепція парадигми послуг для батьків дітей з особливими потребами. Структура: два блоки психолого-консультативний та психотерапевтичний (проводяться в групі, індивідуально та сімейно в парі). Функції ведучого та стилі керівництва групою. Умови ефективної роботи ведучого. Діяльність ведучого, спрямована на групу в цілому. Діяльність ведучого, спрямована на окремих членів групи. Пастки для ведучого. Інтервенції ведучого, спрямовані на подолання проблем взаємодії в групі. Визначення інтерактивної гри. Види психотерапевтичних ігор. Етапи організації інтерактивної гри: аналіз групової ситуації, інструктування учасників, проведення гри, підведення підсумків. Мотивуюча сила інтерактивної гри (активна участь, зворотний зв'язок, непередбачуваність результатів гри, змагання та співпраця учасників). Переваги використання інтерактивних ігор.

Тема 5. Концепція нової парадигми послуг, психологічної та психотерапевтичної допомоги для батьків дітей з особливими освітніми потребами

Перший блок – програма психологічної допомоги батькам дітей з особливими потребами. Група психологічної підтримки батьків. Другий блок допомоги батькам дітей з особливими потребами - психотерапевтична робота з батьками дітей з особливими освітніми потребами з використанням короткотермінової терапії. Концепція проведення короткотермінової терапії у відкритих групах.

Тема 6. Психологічна та психотерапевтична допомога батькам дітей з особливими освітніми потребами, спрямована на зміну емоційних станів та переживань

Основи та техніки з індивідуального та психологічного консультування та терапії. Етапи роботи: Інформаційний. Етап спрямований на надання інформації про виховання дитини з особливими потребами; Діагностичний. Діагностування сімейної пари, з використанням психологічних методик на визначення емоційних станів, особливостей особистості та хронічної втоми, а також з використанням Біографічного методу; Психолого-консультативний.

Надання психологічної допомоги батькам за допомогою технік сімейного консультування, які покращують їхній емоційний стан, сприяють адаптації до народження дитини з особливими потребами та її прийняттю, покращують характер взаємин і загалом стосунки в сім'ї і дають змогу відпочити, і позбавитися хронічної втоми та почуття провини у майбутньому. Концепція парадигми послуг для батьків дітей з особливими потребами включає в свою структуру два блоки психолого-консультативний та психотерапевтичний (проводяться в групі, індивідуально та сімейно в парі).

Тема 7. Корекція та вдосконалення вмінь міжособистісної взаємодії за допомогою психотренінгу для батьків

Труднощі у формуванні міжособистісних стосунків у сім'ї. Корекція недоліків спілкування. Корекція психосоціального розвитку дітей. Методологічні основи психотренінгу для батьків. Система методичних принципів психотренінгу. Структура тренінгу. Розподіл часу на основні етапи тренінгу для батьків. Група психологічної підтримки батьків.

Основна література

1. Андрейко Б.В. Особливості психоемоційних станів у вагітних жінок // Наукові записки. Інститут психології імені Г.С.Костюка НАПН України. Т. 5, вип. 26. 2005. – С. 89-98.
2. Андрейко Б.В. Пренатальні аспекти спілкування матері і дитини як двох абсолютних комунікативних партнерів // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: зб. наук. праць «Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету». Вип. 38. 2007. – С. 259-260.
3. Андрейко Б.В. Соціальні проблеми, що детермінують емоційні стани батьків дитини з порушенням розвитку // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: психологічні науки. Вип.1. 2016. – С. 156-160.
4. Андрейко Б.В. Несприятливий прогноз розвитку дитини раннього віку // Актуальні проблеми психології: зб. наук. праць Інституту психології імені Г.С.Костюка НАПН України. Т. 3. Вип. 11. 2015. – С. 201-218.
5. Андрейко Б.В. Основні аспекти формування класифікації порушення розвитку дитини // Проблеми сучасної психології. Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Інституту психології імені Г.С.Костюка НАПН України. Вип. 33. 2016. – С. 24-34.
6. Андрейко Б.В. Психологічна допомога батькам дітей з порушенням розвитку // «Психологія і особистість»: зб. наук. праць, Інститут психології імені Г.С.Костюка НАПН України, Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка. № 2 (10), ч. 2. 2016. С. 58-64.
7. Андрейко Б.В., Химко М.Б. Психотерапевтична робота з батьками дітей з особливими потребами та робота з проблемною поведінкою // Психологічний часопис. Науково-практичний журнал Інституту психології імені Г.С.Костюка НАПН України. №. 2(4). 2016. С. 31-43.

8. Андрейко Б.В., Островська К.О. Статистичні результати ефективності програми психологічних послуг для батьків дітей з особливими потребами у групах “взаємодопомоги” // Психологічний часопис. Науково-практичний журнал Інституту психології імені Г.С.Костюка НАПН України. № 5(9). 2017. – С. 117-128.
9. Андрейко Б.В., Островська К.О. Психотерапевтична робота з батьками дітей з особливими потребами з використанням короткотермінової терапії зосередженої на вирішенні BSFT//Психологічний часопис. Науково-практичний журнал Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. № 1(5). 2017. – С. 5-17.
10. Andreyko B.V. The emotional state of parents in the structure of the stages of the experience of having a child with developmental disabilities // Journal of education culture and society. Wroclaw University. VOL 6, № 2. 2016. – С. 150-157.

Модуль 5. Інноваційні методики в освітній діяльності шкіл з інклюзивним навчанням

Тема 1. Соціально – педагогічна корекція та реабілітація

Основні засади формування інклюзивного освітнього простору. Історичний розвиток інклюзивної освіти. Еволюція ставлення до осіб з особливими потребами у контексті формування основних моделей інвалідності, значення правового підходу. Універсальний дизайн у навчанні, його складові.

Тема 2. Соціальний розвиток особистості

Роль середовища у формуванні та розвитку людини. Особливості впливу соціального середовища на особистість дитини. Складові соціального вміння та їх значення для повноцінного формування колективу. Практичні засади покращення соціальних навичок в умовах освітнього середовища.

Тема 3. Функціонально-поведінкове оцінювання

Практичні засади поведінкової корекції. Роль визначення функцій поведінки у процесі супроводу дитини з особливими потребами в освітньому процесі. План позитивного поведінкового втручання. Техніки заохочення прийнятної поведінки. Поведінкова терапія.

Тема 4. Дитина з порушеннями психічного розвитку в інклюзивному освітньому процесі

Сучасні підходи до класифікації порушень психічного розвитку. Дитина з ГРДУ в освітньому процесі. Особливості інклюзії дітей з порушеннями нейророзвитку. Дитина з розладами спектру аутизму і освітньому процесі. Діти з порушеннями інтелектуального розвитку в освітньому процесі. Інші психічні розлади і особливості їх корекції.

Тема 5. Діти з сенсорними порушеннями в інклюзивному освітньому процесі

Етіологія сенсорних порушень. Основні прояви сенсорних порушень. Особливості інклюзії дітей з порушеннями слуху в інклюзивний освітній процес. Особливості інклюзії дітей з порушеннями зору в інклюзивний освітній процес.

Тема 6 Діти з вадами опорно-рухового апарату та епілепсією в інклюзивному освітньому процесі

Етіологія та особливості розвитку при вадах опорно-рухового апарату. Етіологія та особливості розвитку при епілепсії. Педагогічна підтримка дітей з вадами ОРА та епілепсією в інклюзивному освітньому процесі. Співпраця з родиною. Особливості організації спільного викладання.

Основна література

1. Бондар В. І. Інклюзивне навчання та підготовка педагогічних кадрів для його реалізації. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та психологія. 2010. Вип. 15. – С. 39–42.
2. Єфімова С. М., Колупаєва А. А., Найда Ю. М. Налагодження партнерських стосунків з родинами. Інклюзивна школа: особливості організації та управління: навч.-метод. посібник / за заг. ред. Л. І. Даниленко. Київ, 2007. – 128 с.
3. Островська К. О. Соціальна адаптація дорослих осіб з загальними розладами розвитку: навч. посібник. Львів: Тріада плюс, 2012. 576 с.
4. Синьов В. М. Психолого-педагогічні проблеми дефектології та пенітенціарії. Київ: «МП Леся», 2010. – 779 с.
5. Синьов В. М., Шеремет М. К., Руденко Л. М., Шульженко Д. І. Освітньо-психологічна інтеграція школярів із психофізичними порушеннями в сучасних умовах України. Актуальні питання корекційної освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка / за ред. В. М. Синьова, О. В. Гаврилова. – Кам'янець-Подільський: ПП Медобори-2006, 2016. Вип. 7., Т. 2. – С. 323–344.
6. Ферт О., Рибак Ю. Гіперактивна дитина в класі. Стратегії реагування та організації навчального середовища. Методичні рекомендації. *Серія «Інклюзивна освіта: Крок за кроком»*. USAID. Україна. Київ, 2015. – 21 с.
7. Ферт О.Г. Проблема виявлення гіперактивного розладу з дефіцитом уваги та основні складові педагогічної підтримки дітей з ГРДУ. Актуальні питання корекційної освіти. Збірник наукових праць. Кам'янець-Подільський: Медобори 2006, 2017. Вип. 9. – С. 257-269.
8. Ферт О.Г. Індивідуальний підхід до корекції поведінки дітей з гіперактивним розладом з дефіцитом уваги в інклюзивному освітньому процесі. Науковий часопис. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. Збірник наукових праць. Київ: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2017. Серія 19. Вип. 33. – С. 348-362.

9. Ферт О.Г. Основні закономірності диференційованого підходу до дітей з порушеннями психічного розвитку в інклюзивному освітньому процесі. Актуальні питання корекційної освіти. Збірник наукових праць. Кам'янець-Подільський: Медобори 2006, 2018. Вип. 10. – С. 370-379.
10. Ферт О.Г. Сучасні підходи до проблеми порушень психічного розвитку у дітей. Науковий часопис. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. Збірник наукових праць. Київ: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2017. Серія 19. Вип. 34. – С. 80-85.
11. Ферт О.Г. Теоретико-практичні засади соціальної адаптації та корекції поведінки дітей з гіперактивністю та дефіцитом уваги. Науковий часопис. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія Збірник наукових праць. Київ: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2017. Серія 19. Вип. 35. – С. 79-84.
12. Ферт О.Г. Освітній та соціальний компоненти комплексного підходу до організації інклюзивного простору. Актуальні питання корекційної освіти. Збірник наукових праць. Кам'янець-Подільський: Медобори 2006, 2019. Вип. 12. – С. 301-309.
13. Ферт О.Г. Особливості планування навчально-виховного процесу для дітей з гіперактивністю та дефіцитом уваги. Науковий часопис. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. Збірник наукових праць. Київ: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2019. Серія 19. Вип. 37. – С. 128-135.
14. Ферт О.Г. Педагогічний супровід дітей з порушеннями психічного розвитку в інклюзивному освітньому процесі. Інноваційна педагогіка: Збірник наукових праць. Одеса, 2020. Вип. 21. – С. 73-78.
15. Ферт. О.Г. Проблема становлення стосунків дітей з особливими потребами та їхніх однолітків в умовах спільного навчання. Інноваційна педагогіка. Збірник наукових праць. Одеса, 2020. Вип. 23. – С. 76-81.
16. Ферт О.Г. Основи комплексної педагогічної підтримки дітей з гіперактивністю та дефіцитом уваги в умовах освітнього середовища. Актуальні питання гуманітарних наук. Збірник наукових праць. Дрогобич, 2020. Вип. 27. – С. 152-156.

Модуль 6. Супровід осіб з порушеннями мовлення від раннього віку до дорослості

Тема 1. МКХ. Специфічні розлади мовлення та мови

Систематика порушень мовленнєвого розвитку, основні форми і види мовленнєвих порушень, сучасні класифікації мовленнєвих порушень, клініко-педагогічна класифікація порушень мовлення, порушення структурно-семантичного (внутрішнього) оформлення висловлювання, порушення писемного мовлення, психолого-педагогічна класифікація порушень мовлення. Вправи для покращення рівня психоемоційної сфери дітей з порушенням мовлення. Дзеркалення. Список добрих рис.

Тема 2. Чинники порушення мовлення та класифікації мовленнєвих вад (види усних мовленнєвих порушень, види письмових мовленнєвих порушень)

Чинники мовленнєвих порушень та сучасні класифікації мовленнєвих порушень, клініко-педагогічна класифікація порушень мовлення, порушення структурно-семантичного (внутрішнього) оформлення висловлювання, порушення писемного мовлення, психолого-педагогічна класифікація порушень мовлення.

Тема 3. Супровід дитини з вадами мовлення

Діагностична та корекційна робота з дітьми повинна проводитися починаючи з грудного віку, оскільки більшість порушень мовлення у дітей з органічним ураженням ЦНС можна попередити ще на домовленнєвому етапі розвитку. Корекція мовленнєвих і немовленнєвих порушень у дітей з вадами мовлення. Використання ігор у корекційній роботі із дітьми з вадами мовлення.

Тема 4 Психологічний супровід дітей з порушенням мовлення у закладі дошкільної освіти

Мовленнєва діяльність – провідний фактор формування пізнавальної сфери дитини. Вікові особливості мовленнєвого розвитку дошкільників. Психологічний супровід дітей із загальним недорозвиненням мовлення і фонетико-фонематичним недорозвиненням.

Тема 8 Психологічний супровід школярів з порушенням мовлення у закладі загальної середньої освіти

Поняття про писемне мовлення. Психофізіологічні механізми процесу письма. Передумови формування навичок письма. Типи патологічних помилок та їх механізми. Класифікація дисграфій.

Психофізіологічні механізми процесу читання. Дислексія та порушення зорово-просторових функцій. Дислексія та опрушення когнітивних функцій. Дислексія та порушення усного мовлення.

Основна література

1. Підготовка до школи дітей з особливими потребами в умовах сім'ї: поради батькам / В.І. Бондар та інші за редакцією В.Л. Бондаря, В.В. Засенка. – К.: Науковий світ, 2005. – 256 с.
2. Родименко І.М. Обласний психолого-медико-педагогічний центр. — Наук.- метод. Посібн. / І. М. Родименко — К.: Генеза, 2005. — 192 с.
3. Синьова Є.П. Тифлопсихологія / Є.П. Синьова - Київ, 2004. — 213 с.
4. Синьов В.М. До побудови загальної теорії корекційної педагогіки: визначення предмету науки / В.М. Синьов // Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія №19.Корекційна педагогіка та психологія: зб. наукових праць. — К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2004. — №1. — 299 с.

5. Сорокин В. М., Кокоренко В. Л. Практикум по специальной психологии: Учебно-метод. Пособ. / Под научн. ред. Л. М. Шипициной. – Санкт-Петербург: Речь, 2003. – 122с.
6. Спеціальна педагогіка: Понятійно-термінологічний словник / За ред. академіка В.І. Бондаря. — Луганськ: Альма-матер, 2003. — 436с.
7. Хрестоматія з логопедії / За ред. Шеремет М.К., Київ, 2005. — 357 с.
8. Хрестоматія з сурдопедагогіки /за ред. Фомічової Л.І., Київ, 2003. — 262 с.

Модуль 7. Спеціальні методики роботи з дітьми з аутизмом

Тема 1. Аутологія як наука

Аутологія як наука. Галузі корекційної педагогіки (сурдопедагогіка, тифлопедагогіка, логопедагогіка, олігофренопедагогіка, психокорекційна педагогіка, ортопед агогіка, аутологія). Принципи аутології: принцип раннього педагогічного втручання, принцип педагогічного оптимізму, принцип доступності та відкритості освіти, принцип інтегративного характеру освіти, принцип корекційно-компенсаторної спрямованості навчання.

Тема 2. Система освітніх послуг для дітей з аутизмом

Система освітніх послуг для дітей з аутизмом. Форми організації спеціального виховання та навчання дітей з аутизмом. Освітні послуги в закладах, підпорядкованих Міністерству соціальної політики України. Освітні послуги в закладах, підпорядкованих Міністерству охорони здоров'я України.

Тема 3. Психолого-педагогічна характеристика дітей з аутизмом

Психолого-педагогічна характеристика дітей з аутизмом. Когнітивна сфера та комунікативно-мовленнєва діяльність та її значення для особистісного розвитку дитини з аутизмом. Особливості альтернативної комунікації. Психологічні властивості та корекція психічних процесів у дітей з аутизмом. Основні ознаки аутизму. Класифікація розладів спектру аутизму за ступенем тяжкості.

Тема 4. Технології психолого-педагогічного супроводу дітей з аутизмом

Перспективи професійної реабілітації та соціальної адаптації осіб із спектром аутистичних порушень. Психолого-педагогічне обґрунтування змісту освіти в школі для дітей з аутизмом в умовах інклюзивного навчання. Сучасні методики навчання і соціалізації дітей з аутизмом. Етика поводження з дітьми із аутизмом. Корекційно-виховна робота з аутичними дітьми: встановлення емоційного контакту, розвиток активного й усвідомленого ставлення до світу, просторово-часова організація середовища, вироблення стереотипів поведінки. Психокорекційні технології для дітей з аутизмом: поведінкова терапія, ТЕАССН-програма, холдінг-терапія, групова терапія, метод вибору, комунікативна терапія. Психолого-педагогічний супровід. Якісні показники, що характеризують особливості пізнавальної сфери і психомоторної функції

дитини: особливості уваги, сприймання, пам'яті, мислення, мовлення; особливості психомоторної сфери (стан тону, загальної моторики, дрібної моторики, зорово-моторної координації, моторна швидкість, пластичність, рухове наслідування, тактильний контакт). Технологія виявлення особливостей розвитку дитини, визначення її потреб для подальшої розробки корекційно-розвивальної стратегії. Технологія психопрофілактики як створення відповідних умов у закладі освіти з опорою на ресурси середовища. Технологія системної корекційно-розвивальної роботи з дитиною з опорою на базові структури психічної організації. Технологія формулювання актуальних цілей за принципами цілепокладання SMART та їх узгодженого досягнення всіма учасниками групи супроводу. Технологія командної взаємодії. Технологія самооцінки професійного розвитку педагогів (за методикою ISSA).

Основна література

1. Єжова Т. Є. Соціальна реабілітація дітей-інвалідів : навч. Посіб. / Т. Є. Єжова. – К. : Київ. Ун-т иф. Б. Грінченка, 2011. – 284 с.
2. Логвінова І. П. До проблеми формування невербальних засобів комунікативної діяльності дітей із розладами спектра аутизму / І. П. Логвінова // наук.-метод. журнал «Логопедія». – 2011. – № 2. – С. 40–44.
3. Недозим І. В. Особливості емоційного та поведінкового компонентів соціального інтелекту у дітей старшого дошкільного віку з розладами аутистичного спектра. Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія : Психологія. 2018. Вип. 2. – С. 49-52
4. Островська К. О. Аутизм: проблеми психологічної допомоги. Навчальний посібник, 2006. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка. – 110 с.
5. Островська К.О. Засади комплексної психолого-педагогічної допомоги дітям з аутизмом : Монографія / Островська К.О. — Львів: Тріада плюс, 2012. — 520 с. 74. Островська К.О. Терапія і навчання аутичних дітей// Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами. Збірник наукових праць. – №1 (3). – К.: Університет «Україна», 2004. – С.528–534. 75.
6. Островська К.О. Методи діагностично-корекційної роботи з дітьми з аутизмом / К.О. Островська // Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки). Збірник наукових праць. – 2017. – Вип. 9, Т. 1. – Кам'янець-Подільський, «Медобори-2006», 2017. – С.156-167.
7. Островська К. О. Особливості поведінки дітей з аутизмом у грі з ровесниками / К.О. Островська, І.П. Островський, Х.Я. Сайко // Проблеми сучасної психології. Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету ім. І. Огієнка, Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України / За ред. С. Д. Максименка, Л. А. Онуфрієвої – Вип. 41.– Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2018. – С. 240-251.
8. Островська К. О. Особливості профорієнтації підлітків з аутизмом / К. О. Островська, І.П. Островський, Х.Я. Сайко // Проблеми сучасної психології. Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету ім. І. Огієнка, Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України / За ред. С.

Д. Максименка, Л. А. Онуфрієвої – Вип. 39.–Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2018. – С. 206-220.

9. Островська К.О., Химко М.Б. Проблеми психологічної діагностики аутичних дітей. Методичні рекомендації для проведення практичних занять з курсу “Дитячий аутизм: проблеми психологічної допомоги”, Львів, Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006. – 38 с.

10. Kateryna Ostrovska, Sophia Grabovska. Motivation readiness of children to school in nuclear and single parent families // Journal of Education Culture and Society. – 2015. – No. 2. –P. 141-150

11. Савчук Л. Нові підходи до надання освітньо-корекційних послуг дітям з особливими освітніми потребами / Л. Савчук // Дефектолог № 5 (41) 2010. – С. 6-9

12. Чуприков А.П. Розлади спектра аутизму: медична та психолого-педагогічна допомога/ А.П. Чуприков, Г.М. Хворова. – Львів: Мс, 2012. – 184 с.

13. Шульженко Д.І. Аутизм не вирок / Шульженко Д.І. – Львів, 2010. – 224 с.

14. Шульженко Д. І. Основи психологічної корекції аутистичних порушень у дітей: Монографія / Діна Іванівна Шульженко. – Київ, 2009. – 385 с.

15. Шульженко Д. І. Психологічна корекція аутичних дітей в умовах інклюзивного навчання / Д. І. Шульженко //Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами: зб. наук. пр. / за ред. П. Н. Таланчука. – № 6 (8). – К.: Університет «Україна», 2009. – С. 194–203.

Питання до державного екзамену

БЛОК 1

1. МКХ. Специфічні розлади мовлення та мови. Мова та її визначення. Характерні властивості мови. Закономірності засвоєння мови.

2. Афазіологія як наука, її взаємозв'язки з іншими науками. Методи афазіології, напрями її розвитку, роль у міждисциплінарних дослідженнях проблем порушень розвитку мовлення.

3. Теорія системної динамічної локалізації вищих психічних функцій.

4. Функціональна система. Три функціональних блоки мозку (за О. Лурією).

5. Системна будова ВПФ, їх мозкова організація і соціальна детермінованість.

6. Основні якості ВПФ. Міжпівкулева асиметрія в діяльності мозку.

7. Клінічний, експериментальний, реабілітаційний, психофізіологічний, психодіагностичний, онтогенетичний напрями у афазіології, їх сутнісні характеристики і завдання.

8. Формування ВПФ в онтогенезі. Види порушень психічного розвитку (за В. Лебединським).

9. Методика нейропсихологічного обстеження. Загальна схема нейропсихологічного обстеження.

10. Характеристика порушень мовлення церебро-органічного генезу.
11. Охарактеризуйте зорові, тактильні агнозії та їх локалізація.
12. Сенсорні і гностичні слухові розлади при ураженні різних рівнів слухової системи.
13. Особливості порушення слухового гнозису при ураженні скроневих відділів правої та лівої півкулі мозку.
14. Порушення довільних рухів і дій. Апраксії та диспраксії.
15. Синдромна класифікація афазій за О. Лурією.
16. Визначення афазії. Механізми та прояви порушень мовленнєвих та інших вищих психічних функцій при афазії.
17. Характеристика синдромів: еферентної моторної афазії, аферентної моторної афазії, сенсорної (акустико-гностичної) афазії, акустико-мнестичної афазії, семантичної афазії, динамічної афазії.
18. Методика нейропсихологічного та логопедичного обстеження хворих на афазію.
19. Завдання, принципи, умови, технологія логопедичного обстеження хворих на афазію.
20. Системний характер мовленнєвих порушень при афазії.
21. Порушення імпресивної та експресивної сторін мовленнєвої системи.
22. Синдромний аналіз порушень мовлення при різних формах афазії.
23. Аналіз порушень гнозису, праксису. пам'яті, мислення, емоційно-вольової сфери хворих на афазію.
24. Принципи і методичні підходи щодо організації й проведення корекційно-відновлювальної роботи з хворими на афазію.
25. Нейрофізіологічні, нейропсихологічні, психолінгвістичні засади організації допомоги хворим на афазію.
26. Принципи відновлювальної роботи. Зміст роботи з реабілітації та соціальної адаптації хворих з органічними ушкодженнями мозку.
27. Особливості порушення пам'яті, мислення, емоційно-вольової сфери хворих на афазію.
28. Особливості порушень мовлення та інших психічних функцій при ураженнях мозку в дітей.
29. Особливості афазії у дітей. Методика обстеження та корекційної роботи.
30. Особливості порушення мовлення та інших вищих психічних функцій при афазії у дітей.
31. Засади та методика відновлення й розвитку мовленнєвих та інших психічних функцій у дітей.
32. Система відновлювальної роботи при: еферентній моторній афазії, аферентній моторній, динамічній афазії.

БЛОК 2

1. Основні засоби формування та розвитку мовлення дітей з порушеннями мовлення.
2. Поняття мовленнєвої діяльності. Види мовленнєвої діяльності. Структура та етапи мовленнєвої діяльності.
3. Характеристика типів мовленнєвотворчої діяльності.
4. Комунікативна діяльність як предмет психологічних досліджень. Проблема розвитку комунікативних засобів у психології.
5. Види комунікативної діяльності за параметрами її орієнтування.
6. Особистісно-орієнтований аспект становлення комунікативної діяльності індивіда.
7. Структурно-функціональна модель комунікативної діяльності.
8. Особливості становлення комунікативної діяльності в дитячому віці.
9. Проблема комунікативного розвитку дітей із системними порушеннями мовлення в спеціальних медико-психолого-педагогічних дослідженнях.
10. Вихідні теоретико-методологічні положення діагностики комунікативної діяльності осіб із системними порушеннями мовлення.
11. Підходи та принципи вивчення комунікативної діяльності осіб із мовленнєвими порушеннями.
12. Модель дослідження комунікативної діяльності осіб із системними порушеннями мовлення.
13. Основні напрямки психотерапевтичної роботи з дітьми з психофізичними порушеннями та їх батьками.
14. Класифікаційні критерії й уявлення, основні аспекти з питань порушення розвитку та виховання дитини з особливими потребами.
15. Соціально-психологічні проблеми, що детермінують емоційні стани батьків дітей з особливими освітніми потребами.
16. Психоемоційна сфера батьків дітей з особливими освітніми потребами.
17. Перерахувати закономірні зміни емоційних станів на шляху до адаптації до народження дитини з особливими потребами.
18. Психодіагностика психоемоційної сфери батьків дитини з особливими потребами.
19. Корекція та вдосконалення вмій міжособистісної взаємодії за допомогою психотренінгу для батьків.
20. Види групової роботи над психоемоційною сферою батьків. Протипоказання до групової роботи.
21. Способи корекції та вдосконалення вмій у міжособистісній взаємодії у сім'ї.
22. Негативні установки у ставленні до дитини та робота над їх усуненням.
23. Міжособистісні та внутрішньособистісні конфлікти у сім'ї, що виховують дитину з особливими потребами та шляхи їх подолання.
24. Інклюзивний простір та дотичні поняття. Універсальний дизайн у навчанні та його складові.
25. Диференційоване викладання як елемент методичної складової універсального дизайну у навчанні.

26. Інклюзивна освітня політика, інклюзія, інклюзивна освіта, інклюзивний підхід.
27. Назвіть переваги інклюзивного середовища для розвитку особистості.
28. Загальні принципи психолого-педагогічного вивчення дітей з різними порушеннями розвитку. Індивідуальна програма розвитку.
29. Стратегії поведінкової корекції та педагогічної підтримки учнів з особливостями психофізичного розвитку в умовах інклюзивного освітнього середовища.
30. Функціонально- поведінкове оцінювання. Назвіть основні елементи плану позитивного поведінкового втручання.
31. Охарактеризуйте методи позитивного та негативного заохочення у процесі корекції небажаної поведінки.
32. Індивідуальний та диференційований підхід до дітей із порушеннями нейророзвитку.

БЛОК 3

1. Охарактеризуйте зміст логопедичного обстеження. Обґрунтуйте необхідність аналізу результатів діагностики стану сформованості мовленнєвої функції.
2. Охарактеризуйте підготовчий етап корекційного впливу при різних порушеннях мовлення. Визначте мету корекції на даному етапі та шляхи її досягнення.
3. Визначте послідовність організації діагностики рухомості артикуляційного апарату. Назвіть конкретні вправи, що дозволяють отримати об'єктивні відомості стосовно специфіки порушень. Наведіть приклади порушень артикуляції при порушеннях мовлення.
4. Охарактеризуйте процедуру діагностики, що дозволяє дійти правильного висновку стосовно особливостей вимови за типом пом'якшення. Назвіть вправи для діагностики вимови за типом пом'якшення.
5. Охарактеризуйте процедуру діагностики, що дозволяє дійти правильного висновку стосовно особливостей вимови. Назвіть типові недоліки вимови свистячих та шиплячих звуків та методи їх діагностики.
6. Розкрийте алгоритм діагностики фонематичних процесів із зазначенням їх особливостей розвитку при різних порушеннях мовлення. Наведіть приклади вправ для діагностики фонематичних процесів.
7. Визначте сутність психолінгвістичного підходу та розтлумачте його значення для організації процедури обстеження. Наведіть приклади доречності використання даного підходу та назвіть його переваги.
8. Розкрийте структуру логопедичних занять при різних порушеннях мовлення. Визначте місце вербального матеріалу, ігор, наочності, технічних засобів навчання, ритміки у контексті логопедичного заняття. Наведіть приклади використання на різних етапах роботи.
9. Розкрийте сутність стратегії логопедичного впливу, яка спрямована на подолання афазії у дітей. Наведіть приклади відповідних корекційних завдань.

10. Розкрийте сутність стратегії логопедичного впливу, яка спрямована на подолання афазії у дорослих. Наведіть приклади відповідних корекційних завдань.
11. Використання коучинг-технології в роботі логопеда з батьками дітей в корекційній та інклюзивній освіті.
12. Основні елементи методичної складової універсального дизайну у навчанні: індивідуальна програма розвитку, диференційоване викладання.
13. Гіперактивний розлад з дефіцитом уваги. Діагностування, терапевтичні втручання, супровід дитини в умовах освітнього і сімейного середовища.
14. Представте план стратегічної мети та цілі корекційної роботи з дітьми з аутизмом.
15. Приведіть приклад індивідуальної програми розвитку особливої дитини.
16. Перелічіть приклади основних компонентів універсального дизайну у навчанні.
17. Складіть план діагностики дитини із розладами спектру аутизму.
18. Охарактеризуйте методи дослідження зоровопросторових функцій.
19. Охарактеризуйте методи дослідження слухової уваги, гнозису, пам'яті.
20. Охарактеризуйте методи дослідження праксису.
21. Охарактеризуйте методи дослідження мисленнєвих функцій.
22. Охарактеризуйте методи дослідження симультанних та сукцесивних процесів, імпресивного, експресивного мовлення.
23. Охарактеризуйте особливості дослідження немовленнєвих та мовленнєвих функцій у дітей.
24. Наведіть приклади техніки з індивідуального та психологічного консультування для батьків дітей з особливими потребами.
25. Опишіть методи діагностика афазії у дітей.
26. Наведіть приклади психотехнічних вправ для знайомства під час тренінгу з батьками.
27. Наведіть приклади інноваційних методик, що використовуються в логопедичній роботі з дітьми та дорослими.
28. Особливості організації роботи логопеда. Вибір і використання того чи іншого методу в залежності від характеру мовленнєвого порушення. Наведіть приклади ігор та вправ для роботи з різними категоріями дітей.
29. Диференційований характер логопедичної роботи з подолання різних форм порушень мовлення. Наведіть приклади диференційних завдань для дітей з різним рівнем мовленнєвого розвитку.
30. Комп'ютерні програми «Живий звук», «Видима мова» та ін. у роботі логопеда. Наведіть приклади їх використання з особами з різним рівнем мовленнєвого розвитку.
31. Особливості інклюзії дітей із порушеннями слуху в інклюзивній освітній процес. Завдання та методи роботи логопеда з дітьми з порушенням слуху в інклюзивному просторі.
32. Особливості інклюзії дітей з порушеннями зору в інклюзивній освітній процес. Завдання та методи роботи логопеда з дітьми з порушенням слуху в інклюзивному просторі.